

Ἡ ΕΝ ΡΩΜΗ ΜΕΛΕΤΩΜΕΝΗ ΕΝΩΣΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Α'.

Οἱ Πάπαι ἐπεδίωξαν ἀείποτε τὴν ὑποταγὴν
τῶν Ἀνατολικῶν.

Ἀπὸ τίνος κυκλοφοροῦσι φῆμαι καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τύπῳ, ὅτι ὁ πάπας Λέων ὁ ΙΓ' ἐτοιμάζει ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἀνατολικοὺς ὀρθοδόξους λαοὺς, δι' ἧς θὰ καλέσῃ αὐτοὺς, ἵνα ἐγκαταλείποντες τὸ σχίσμα, ἐν ᾧ δῆθεν εὐρίσκονται, ἐπιστρέψωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐνωθῶσι μετ' αὐτῆς καὶ ὑποταγῶσι τῷ πάπῃ τῷ κανονικῷ δῆθεν ἀρχηγῷ τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας καὶ ὅτι θέλει συγκροτηθῇ συνέδριον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐν Ἱεροσολύμοις. Ὅτι τοιαῦτα ἐν Ῥώμῃ μελετῶσιν, οὐδόλως φαίνεται ἀπιθανον εἰς τὸν γινώσκοντα, ἔθνη μὲν πόσον ἀγνοοῦσιν ἐν Ῥώμῃ τὸ ἀληθὲς φρόνημα τῶν ὀρθοδόξων λαῶν τῆς ἀνατολῆς καὶ τὴν περὶ παπικῆς ἐκκλησίας ἀληθῆ γνῶμην των, ἐτέρωθεν δὲ τὰς ἀνέκαθεν τάσεις τοῦ παπισμοῦ πρὸς πνευματικὴν ὑποδούλωσιν τῆς ἀνατολῆς, ἃς ἀπέδειξεν ἀπ' ἀρχῆς τῆς παπασύννης αὐτοῦ καὶ ὁ νῦν παπεύων Λέων ὁ ΙΓ', ἀνὴρ πολιτικώτερος μὲν καὶ διπλωματικώτερος τῶν πλείστων προκατόχων του καὶ φαινόμενός πως κάλλιον ἐννοῶν τὴν νεωτέραν ἐποχὴν καὶ προθυμότερος νὰ συμβιβασθῇ πρὸς τὰς παρούσας ἀνάγκας τῶν νεωτέρων λαῶν, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἐμφορούμενος ὑπὸ τῶν αὐτῶν φρονημάτων καὶ τάσεων, ὅπως καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ πάπαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς ἐπιδιώκων φιλοδόξους σκοποὺς περὶ παπικῆς παντοκρατορίας ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ τὰς αὐτὰς ἐγείρων ἀξιώσεις ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν, ἀπέναντι τῶν κρατῶν καὶ τῶν θεσμῶν αὐτῶν καὶ ἀπέναντι τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς προόδου τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν. Ὁ Λέων καὶ ἄλλοτε ἐξεδόλωσε τὸν πόθον του νὰ ἴδῃ τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν ὑποτεταγμένην ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του, καὶ ὅτε τῷ 1880 ἐξέδωκε τὴν ἐγκύκλιον αὐτοῦ περὶ τῶν ἀποστόλων τῶν σλάβων Μεθοδίου καὶ Κυρίλλου, ἐν ἣ παριστάνων τοὺς ἐκ Θεσσαλονίκης τούτους μοναχοὺς τοὺς ἐνεργήσαντας τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Βουλγάρων, Χαζάρων, Μοραβίων καὶ Βοσμεῶν τῇ ἐντολῇ καὶ φροντίδι τῆς βυζαντινῆς αὐλῆς ὡς παπικούς δῆθεν ἀπεσταλμένους, συνίστα πᾶσι τοῖς καθολικοῖς ἵνα ἐορτάζωσιν ἐπισήμως κατ' ἔτος τὴν ἐορτὴν αὐτῶν, καὶ ὅτε τῷ 1885 διέταξε νὰ ἐορτασθῇ ἡ Χιλιετηρὶς τῶν αὐτῶν ἀποστόλων τῶν σλάβων πανηγυρικώτατα ἵνα ἐγείρῃ τὴν συμ-

πάθειαν τῶν σλαβικῶν λαῶν καὶ ἐλύσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν μετὰ τῆς Ῥώμης ἑνωσιν, καὶ ὅτε ἔγραψε τὴν γνωστὴν πρὸς τὸν Καρδινάλιον Ῥαμπόλλαν ἐπιστολὴν του, ἐν ἣ ῥητῶς ἐξέφραζε τὴν εὐχὴν αὐτοῦ νὰ ἴδῃ ὑποτεταγμένας τέλος πάντων ὑπὸ τὴν ποιμαντορικὴν ῥάβδον του πάσας τὰς ἐκκλησίας τῆς ἀνατολῆς. Εἶναι γνωστὰ ὅσα ἐντεῦθεν λαβὼν ἀφορμὴν ἔγραψεν ἄλλοτε ὁ Μηνύτωρ τῆς Ῥώμης, ὅστις εἶναι τὸ κυριώτατον ὄργανον τῆς Παπικῆς αὐλῆς καὶ εἰς ὃν εἶναι φαίνεται προσφιλέστατον τὸ θέμα τοῦτο τῆς πιθανῆς δι' αὐτὸν ὑποταγῆς τῶν ἀνατολικῶν. Ἡμεῖς ἀπηντήσαμεν τότε ἐν τῇ «Ἐθνικῇ» (1891) ὡς ἔπρεπεν εἰς τὰς ἀλαζονικὰς ταύτας ἀξιώσεις καὶ ματαίας ἐλπίδας τῶν ἐν Ῥώμῃ.

Τὸ νὰ ἐκδηλώσιν οἱ πάπαι λίαν συχνὰ τὴν ἐπιθυμίαν των νὰ ἴδωσι τοὺς ἀνατολικοὺς ὀρθοδόξους λαοὺς προσερχομένους καὶ δηλοῦντας τὴν ὑποταγὴν των εἰς αὐτοὺς καὶ νὰ καλῶσιν αὐτοὺς δι' ἐγκυκλίων των ἵνα ποιήσωσι τὸ βῆμα τοῦτο καὶ νὰ πράττωσι πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ποθομένου τουτο σκοποῦ εἶναι φυσικώτατον, ἐὰν ἀναλογισθῇ τις, ὅτι ὁ πάπας θεωρεῖ ἑαυτὸν ὡς τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων ὠρισμένην κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας, ὡς τὸν κανονικὸν αὐτῆς ἀρχηγόν, εἰς ὃν ὀφείλουσι πάντες οἱ πανταχοῦ τοῦ κόσμου χριστιανοὶ ὑπακοήν, καὶ διὰ τοῦτο νομίζει πάντας τοὺς μὴ ὑποτασσομένους αὐτῷ ὡς ipso facto ὄντας ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας. Οἱ μὴ παπικοὶ λαοὶ εἶναι διὰ τοὺς ἐν Ῥώμῃ ἐκτροχιασμένοι τῆς εὐθείας ὁδοῦ, εἶναι στασιασταὶ καὶ ἀνάρτῃ κατὰ τοῦ ἀρχιποιμένου τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, εἶναι σχισματικοὶ καὶ μέλη ἀποκοπέντα ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, μέλη σσηπότα, εἰς φθορὰν καὶ αἰωνίαν ἀπώλειαν προωρισμένα καὶ καταδικασμένα. Οἱ πάπαι θεωροῦσι διὰ ταῦτα καθήκον των νὰ μεριμνῶσι περὶ ἐπιστροφῆς πάντων τῶν μὴ καθολικῶν λαῶν, τῶν ὀρθοδόξων, διαμαρτυρομένων, ἀρμενίων καὶ λοιπῶν εἰς τὴν μάνδραν τοῦ παπισμοῦ, καὶ ὅσοι πάπαι δὲν δεικνύουσι τοιαύτην μέριμναν εἶναι διὰ τοὺς καθολικοὺς ἀνάξιοι νὰ κἀθηνύται ἐπὶ τοῦ Παπικοῦ θρόνου.

Πράγματι ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σχίσματος, ἥτοι ἀπὸ τοῦ Θ' αἰῶνος καὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μεγάλου Φωτίου (867), οἱ πάπαι οὐδεμίαν εὐκαιρίαν καὶ οὐδεμίαν ἐνέργειαν παρέλειψαν, ὅπως κατορθώσωσι νὰ ὑποτάξωσι τὰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας τῆς ἀνατολῆς. Αἱ τοιαῦται ἐνέργειαι ἐπετάθησαν ἰδίως ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν σταυροφοριῶν, ὅτε ἤλπισαν οἱ πάπαι, ὅτι τῇ βοήθειᾳ τῶν μεγάλων σταυροφορικῶν στρατιῶν τῶν ἀπερχομένων εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν ἡδύναντο νὰ ἐπιβληθῶσιν εὐκολώτερον εἰς τοὺς ἀσθενεῖς Βυζαντινοὺς καὶ νὰ ἐξαναγκάσωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸ θέλημα αὐτῶν τῶν τότε πανισχύρων ὄντων, ὡς γνωστόν, ἐν τῇ δύσει. Οἱ χρόνοι ἐκείνοι ἦσαν ἡ ἐποχὴ τῆς μεγίστης τῶν παπῶν δυνάμεως, ἡ ἐποχὴ Γρηγορίου τοῦ Ζ', ὅστις ἀξίων, ὅτι ἡ παπικὴ ἐξουσία εἶναι ἡ ἀνωτάτη ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ τῶν ἡγεμόνων ἐξουσία ἀπορρέει ἀπ' αὐτῆς, ὅπως τὸ ρῶς τῆς σελήνης λαμβάνεται παρὰ

τοῦ ἡλίου, ἀφώριζε Ἑρρίκον τὸν Δ' αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας, καὶ ἠνάγκαζεν αὐτὸν νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιόν του ἐν Κανόσῃ· ἡ ἐποχὴ Ἰννοκεντίου τοῦ Γ', ὅστις ἀνεβίβαζε καὶ κατεβίβαζεν ἐν Γερμανίᾳ τοὺς αὐτοκράτορας ὡς τοὺς ἀσημοτέρους ὑπαλλήλους αὐθαίρετος ἄρχων, ἐδέσποζε δὲ πανταχοῦ τῆς δύσεως καὶ ἐκυβέρνηε τὰ κράτη διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του αὐτοβούλως καὶ ὡς ἀπόλυτος κύριος, καὶ ἐξηνάγκαζε τοὺς ἡγεμόνας τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, Λεώνης ἐν Ἰσπανίᾳ, Ἀραγωνίας καὶ λοιποὺς τότε ἐξουσιαστὰς τῶν διαφόρων χωρῶν εἰς τὸν ἔσχατον ἐξευτελισμὸν· ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ὁ παπισμὸς διὰ τῶν ἱερῶν δικαστηρίων καὶ τῶν μοναχικῶν ταγματῶν κατεδίδωκεν ἀμειλίκτως καὶ ἀπανθρωπότατα πάντα ἀντιτιθέμενον εἰς τὰ δόγματα τῆς ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, ῥίπτων εἰς τὰς πυρὰς ἢ θάπτων ἐν ταῖς φοβερωτάταις τῶν χρόνων ἐκείνων φυλακαῖς διὰ βίου· ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ φωνὴ τοῦ πάπα ἐξήγειρεν εἰς ἱεροὺς πολέμους ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην. Ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις τῆς παντοκρατορίας τῶν παπῶν μόνον οἱ ἑλληνικοὶ ὀρθοδόξοι λαοὶ τῆς ἀνατολῆς ἦσαν οἱ μὴ ἀναγνωρίζοντες τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν ταύτην καὶ διατηροῦντες τὴν πατροπαράδοτον ἑαυτῶν ἀνεξαρτησίαν καὶ αὐτοδιοίκησιν. Διὰ τοῦτο κατὰ τοὺς μακροὺς ἐκείνους σταυροφορικοὺς πολέμους τῶν δυτικῶν λαῶν κατὰ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ ἀπίστων ἀποπειρῶνται καὶ ἐλπίζουσιν οἱ πάπα· νὰ ὑποδουλώσωσι τοὺς ὀρθοδόξους τῆς ἀνατολῆς λαοὺς. Πλὴν ματαίως καὶ ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἐπὶ Ἰωάννου Δούκου τοῦ Βατάτζη τοῦ εἰς Νίκαιαν καταφυγόντος, ὅτε οἱ σταυροφόροι κατέλαβον τὴν Κωνσταντινούπολιν (1204), ἐδοκίμασαν δι' ἀπεσταλμένων των νὰ πειθαναγκάσωσι τοὺς ἡμετέρους νὰ ὑποκύψωσιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν των. Αἱ σταυροφορίαι εἶχον δεινώσει τὰς σχέσεις ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν καὶ εἶχον εὐρύνει τὸ διαχωρίζον αὐτοὺς χάσμα ἕνεκα τῶν βανδαλισμῶν τῶν σταυροφόρων, οἵτινες διερχόμενοι τὰς βυζαντινὰς χώρας ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὴν ἁγίαν γῆν, ἐδήρουν αὐτὰς καὶ μετεχειρίζοντο ὡς ἐχθρικός. Τὸ μῖσος τῶν ἀνατολικῶν ἐκορυφώθη, ὅτε οἱ σταυροφόροι ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι θὰ ἐπαναγάγωσιν εἰς τὸν Βυζαντινὸν θρόνον τὸν νόμιμον κληρονόμον Ἀλέξιον τὸν Δ' ἐγένοντο κύριοι τοῦ Βυζαντίου καὶ ἱδρυσαν ἐκεῖ τὴν λατινικὴν αὐτοκρατορίαν, ἐνῶ συγχρόνως διεμερίσθησαν τὸ βυζαντινὸν κράτος, καταλαβόντες μετὰ τῶν Βενετῶν, τοῦ Μοντφερράτου, τοῦ Βιλλεχαρδουίνου καὶ ἄλλων εὐγενῶν φράγκων τὰς πλείστας χώρας τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας, τὴν Μακεδονίαν, τὴν κυρίως Ἑλλάδα, τὴν Πελοπόννησον, τὴν Κρήτην, τὰς Ἰονίους νήσους, τὰς νήσους τοῦ ἀρχιπελάγους καὶ τὰς παραλίας ἐν γένει τῆς ἀνατολῆς, περιορίσαντες τοὺς Βυζαντινοὺς εἰς μόνην τὴν Νίκαιαν καὶ τὰ περὶξ μέρη, καὶ ἐπιβάλλοντες πανταχοῦ διὰ τῆς βίας τὸν λατινισμόν. Καὶ ὅμως μεθ' ὅλα τὰ κακὰ ταῦτα, τὰ ὅποια ἀπέρρεον ἀπὸ τοῦ παπισμοῦ, οὐ ἔργα καὶ ὄργανα ἦσαν αἱ σταυροφορίαι, ἀπῆλθον οἱ πάπα καὶ ἤλπιζον τὴν ὑποταγὴν τῶν ἀνατολικῶν καὶ τὴν παρ' αὐτῶν ἀναγνώ-

ρισιν τῆς ὑπεροχῆς των! Πλὴν ἀπῆλθον καὶ ἤλπιζον ματαίως.

Ἡ ἀποτυχία ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα πάσης νέας ἀποπειράς παρὰ τῶν παπῶν περὶ ἐνώσεως καὶ ὑποταγῆς τῶν ἀνατολικῶν. Πολλὰς ἐλπίδας συνέλαβον οἱ ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ ποθομένου τούτου, ὅτε Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος ἐκδιώξας τοὺς λατίνους ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως τῷ 1261 καὶ ἐπανιδρύσας ἐκεῖ τὴν βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν ἐκ φόβου μὴ ὁ πάπας κινήσῃ γενικὴν κατ' αὐτοῦ σταυροφορίαν ἐπέζητησε ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ Λατινόφρονος Πατριάρχου Ἰωάννου Βέκκου νὰ ἐξαναγκάσῃ τοὺς ὑπηκόους του εἰς ὑποταγὴν τῷ πάπῃ, πέμψας πρεσβεῖαν τινα εἰς τὴν τότε ἐν Λουγδούνῳ συγκροτούμενην λατινικὴν οἰκουμενικὴν σύνοδον τῷ 1274. Ἀλλὰ καὶ τότε οἱ πόθοι τοῦ παπισμοῦ ἐματαιώθησαν ὑπὸ τῆς εὐσταθείας τοῦ ἑλληνικοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, ὅστις ἀπέστειρε τὴν μισητὴν παπικὴν τυραννίαν καὶ ἡγάπα τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν. Ὁ λαὸς πανταχοῦ ἀντέπραττε κατὰ τῶν σχεδίων τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ πάπα, ὁ δὲ Ἰωάννης Βέκκος ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀποστροφῆς πάντων, τὸ δὲ κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος μῖσος ὑπῆρξε τοσοῦτον, ὥστε ἀποθανόντα δὲν ἐτόλμησεν ὁ υἱὸς του Ἀνδρόνικος ὁ Β' νὰ κηδεύσῃ αὐτὸν ἐπισήμως!

Ἐν τούτοις μετ' οὐ πολὺν χρόνον νέαι πολιτικαὶ δυσχέρειαι ἐν τῇ ἀνατολῇ δίδουσι νέαν εὐκαιρίαν τῷ πάπῃ καὶ πάλιν νὰ ἐλπίσῃ ἐγγίζουσιν τὴν ὥραν τῶν ὑποταγῆς τῶν ἀνατολικῶν. Οἱ Ὀθωμανοὶ κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα, ἐμφανιζόμενοι τὸ πρῶτον ἐν τῇ σκηνῇ τῆς παγκοσμίου ἱστορίας καταλύσαντες τὸ κράτος τῶν Σελδούκων καὶ κατὰ τῶν Βυζαντινῶν ἐπιτεθέντες, γίνονται ταχέως κύριοι τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὑπὸ τὸν Ὀρχάδ δὲ κυριεύουσι τὴν Καλλιόπολιν καὶ μετ' ὀλίγον Μουράτ ὁ Α' ἱδρύει τὴν πρωτεύουσάν του ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ ἀπειλεῖ νὰ περισφίγῃ ὡς βόας καὶ ἀποπνίξῃ τὸ ἀσθενὲς βυζαντινὸν κράτος τὸ ὑπὸ τῶν λατίνων σταυροφόρων σχεδὸν κατεστραμμένον ἤδη καὶ σκιὰν μόνον τῆς προτέρας δυνάμεως διατηροῦν. Ἰδοὺ καὶ πάλιν περίστασις εὐνοϊκὴ τῷ πάπῃ νὰ ἐπιβληθῇ τῇ ἀνατολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὑπισχνούμενος τὴν ἀρωγὴν τῆς δυτικῆς χριστιανωσύνης ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἀπεριόριστου αὐτοῦ δυνάμεως. Ὁ περίφοβος ἐκ τῶν ἐπικειμένων κινδύνων αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος ὁ Γ' εἰσέρχεται εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν τότε ἅπαν διατρίβοντα ἐν Ἀθინῶνι τῆς Γαλλίας, πέμπει πρὸς αὐτὸν τὸν περιβόητον Βαρλαάμ, καὶ προτείνει αὐτῷ συγκρότησιν οἰκουμενικῆς συνόδου πρὸς σύσσειν περὶ ἐνώσεως τῶν δύο ἐκκλησιῶν (1339). Ἀλλὰ καὶ πάλιν νέον ναυάγιον τῶν παπικῶν ἐλπίδων. Ὁ λαὸς τῆς ἀνατολῆς δὲν δέχεται οὐδεμίαν ἀπεμπόλησιν τῆς θρησκευτικῆς του συνειδήσεως. Ὁ Βαρλαάμ ἐπανέρχεται ἄπρακτος καὶ κατησχυμμένος, ἀναγκάζεται δὲ ὑπὸ τοῦ λαοῦ νὰ φύγῃ εἰς Ἰταλίαν καὶ ἐκεῖ νὰ διανύσῃ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου του.

Μικρὸν πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅτε ὁ κίνδυνος ἐκ τῶν Τούρκων εἶχε κορυφωθῇ, καὶ πάλιν οἱ Πάπα· Μαρτίνος ὁ Ε' καὶ Εὐγένιος ὁ

Δ' ἀποπειρῶνται ἵνα ἐκμεταλλευσόμενοι τὰς δεινὰς ἐκείνας τοῦ γένους ἡμῶν περιστάσεις διὰ συνεννοήσεως μετὰ Ἰωάννου Ζ' τοῦ Παλαιολόγου ἐπιτύχωσιν ὅ,τι ἀρχήθην ἐπεδίωκον, γίνεται δὲ ἡ ἐν Φερράρᾳ τὸ πρῶτον εἶτα δὲ ὡς συνέχισεν ταύτης καὶ ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδος (1439) καὶ κατορθοῦται διὰ μυρίων πιέσεων καὶ κακώσεων νὰ ἐλκύσωσι τινὰς τῶν ἡμετέρων εἰς ψευδῆ τινὰ ἔνωσιν. Ἀλλ' ἐνθεν μὲν ὁ ἐκεῖ παρευρεθείς περιόδοξος Μητροπολίτης Ἐφέσου Μάρκος καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ διαμαρτύρονται κατὰ τῶν ἐκεῖ γενομένων ὡς ἔργων βίας, ἐτέρωθεν δὲ ἐν τῇ ἀνατολῇ ὡς θύελλα ἐγείρεται γενικὴ ἀποδοκιμασία κατὰ τῆς φλωρεντικῆς συνόδου, οἱ δὲ ἀρχιερεῖς τῆς ἀνατολῆς τὸ γνήσιον φρόνημα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐκφράζοντες ἐν δύο πολυαριθμοῖς συνόδοις ἐν Ἱεροσολύμοις (1443) καὶ Κωνσταντινουπόλει (1451) ἀποκαρῶνται ὡς ψευδῶς γενομένην τὴν ἐκεῖ ἔνωσιν καὶ ὑποταγήν. Καὶ πάλιν δὲ καὶ τότε δὲν ἠδυνήθησαν οἱ πάπαι ὡς δέλεαρ ἐπισημαίνοντες τὴν ὑπόσχεσιν βοήθειας τῶν εὐρωπαϊῶν ἡγεμόνων κατὰ τῶν Τούρκων νὰ πείσωσι τοὺς ὀρθοδόξους νὰ θυσιάσωσι τὰς θρησκευτικὰς τῶν παραδόσεις καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτονομίαν τῶν. Πόσον δὲ τὸ δέλεαρ ἐκεῖνο ἦτο ψευδές, ἀπέδειξαν τὰ πράγματα εὐθὺς μετὰ ταῦτα, ὅτε ἐπέστη ἡ στιγμή τῆς ἀλώσεως, καθ' ἣς ἡμέρας ἡ ὑπὸ τοῦ τελευταίου βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου ζητηθεῖσα παρὰ τοῦ πάπα καὶ ἐπὶ ταῖς αὐταῖς πάντοτε ἐλπίσιν ἀποσταλεῖσα βοήθεια ὑπῆρξεν ὡς γνωστὸν ἐντελῶς ἀσήμαντος, μὴδ' ἐπ' ἐλάχιστον δυναθεῖσα νὰ προλάβῃ τὴν ἐπελθούσαν μοιραίαν καταστροφήν. Ἡ ἐποχὴ τῆς παντοδυναμίας τῶν παπῶν ἐν τῇ δύσει, ἡ ἐποχὴ Γρηγορίου τοῦ Ζ' καὶ Ἰννοκεντίου τοῦ Γ', καθ' ἣν ἦγοντο καὶ ἐφέροντο τὰ πράγματα ἐν αὐτῇ κατὰ τὰ ἐκ Ῥώμης νεύματα, εἶχε περᾶν. Ἀπὸ Βονιφατίου τοῦ Η' εἶχεν ἀρχίσει νὰ χωρῇ ὁ ἀστὴρ τοῦ παπισμοῦ καὶ νὰ κλίνη ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος αὐτοῦ πρὸς τὴν δύσιν. Ἡ φωνὴ τῶν παπῶν δὲν ἐπεβάλλετο πλέον εἰς τοὺς δυτικούς λαούς, ὡς πρότερον. Ἡ δύσις εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ καταναγίζηται ὑπὸ τῶν πρώτων ἀκτίνων τῆς νέας εὐρωπαϊκῆς παιδείας τῆς προσελθούσης διὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν κλασικῶν σπουδῶν κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα. Ἡ δύναμις τοῦ παπισμοῦ κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἐστηρίζετο εἰς τὴν τότε ἀμάθειαν, τὰς προλήψεις καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν τῶν δυτικῶν λαῶν.

Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453), δι' ἣς ἡ ὀρθόδοξος ἀνατολὴ περιέρχεται ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ὀθωμανῶν, δὲν μεταβάλλει τὰ ὡς πρὸς τοὺς λαούς αὐτῆς σχέδια τῶν παπῶν. Τὸ ὄνειρόν των μένει πάντοτε τὸ αὐτό. Οἱ λαοὶ οὗτοι, πάντες οἱ ὀρθόδοξοι λαοὶ ἐν γένει, οἵτινες περιλαμβανομένων καὶ τῶν Ῥώσων, εἶναι περὶ τὰ ἑκατὸν ἑκατομμύρια, ἔπρεπε νὰ γίνωσι λεία τοῦ παπισμοῦ, δὲν ἔπρεπε νὰ μένωσιν ἐκτὸς τῆς παπικῆς μάχης. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπεχείρησαν οἱ μετὰ τὴν ἄλωσιν πάπαι νὰ ἐγείρωσι τοὺς δυτικούς ἡγεμόνας εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Τούρκων, ἐλπίζοντες, ὅτι ἀποδιωκομένων τούτων καὶ περιερχομένης τῆς ἀνατολῆς ὑπὸ τὴν ἐξου-

σίαν καθολικῶν ἡγεμόνων, εὐκόλως ὁ καθολικισμὸς θὰ ἐγκαθιδρύετο ἐν αὐτῇ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔτεινον αἱ ἐνέργειαι τῶν παπῶν κατὰ τὸν ΙΕ' καὶ ΙΣ' αἰῶνα χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ ἀποφέρωσι ἀποτέλεσμα τι, διότι οὐδεμία δύναμις ἐν Εὐρώπῃ ἐδίδε πλέον προσοχὴν εἰς τὰς ἀπὸ Ῥώμης παρορμήσεις, οὐδ' ἤθελε νὰ γίνῃ ὄργανον τῶν παπικῶν σχεδίων. Ἀπὸ τοῦ τέλους δὲ τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ἀπελπίσθέντες ἀπὸ τῶν δυτικῶν ἡγεμόνων τρέπονται οἱ πάπαι ἐπ' ἄλλα μέσα, ὅπως ἐπιτύχωσι τοῦ ποθομένου. Ἐκτοτε δηλαδὴ ἀρχονται τῶν προσηλυτιστικῶν αὐτῶν ἐνεργειῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ δι' ἀποστολῆς καὶ συντηρήσεως καθολικῶν ἱεραποστόλων ἐνεργούντων πρὸ πάντων διὰ τῶν σχολείων τῶν παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς ἀνατολῆς, τοῖς στερουμένοις τότε τελείως ἰδίων ἐθνικῶν σχολείων ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης δουλείας. Διὰ τῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας ἤλπιζον οἱ Ἰησουῖται (διότι οὗτοι ἀνέλαβον τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ προσηλυτισμοῦ τῶν ἀνατολικῶν) νὰ ἐλκύσωσι τὰς νέας γενεὰς ὑπὲρ τοῦ καθολικισμοῦ. Οἱ πρῶτοι Ἰησουῖται ἐφάνησαν ἐν τῇ ἀνατολῇ περὶ τὸ 1600. Ὁ κίνδυνος ἦτο μέγας, τοσούτον μᾶλλον, ὅσον αἱ προσηλυτιστικαὶ αὐταὶ ἐνέργειαι τοῦ παπισμοῦ, αἵτινες ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐξετείνοντο εἰς Σμύρνην, Χίον, τὰς Κυκλάδας, τὴν Κύπρον, τὴν Συρίαν, τὴν Παλαιστίνην καὶ καθ' ἅπασαν ἐν γένει τὴν ἑλληνικὴν ἀνατολὴν, ὑπεστηρίζοντο ἐκθύμως ὑπὸ τῶν καθολικῶν δυνάμεων Βενετίας, Ἰσπανίας, Γαλλίας καὶ Αὐστρίας καὶ τῶν πρεσβειῶν αὐτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ πάπας Γρηγόριος ὁ ΙΓ' εἶχεν ἰδρύσει ἀπὸ τοῦ 1583 καὶ ἰδίαν σχολὴν ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν ἀσπαζομένων τὸν λατινισμὸν ἐλλήνων νέων, τὴν σχολὴν τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου, ἐξ ἣς πολλοὶ Ἕλληνες ἐξωμότατοι ἐξῆλθον καὶ φανατικῶς ὑπηρετήσαν τότε τὰ κατὰ τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου ἀνατολῆς σχέδια τοῦ παπισμοῦ. Ἀρκούμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ἐπὶ παραδείγματι τὸν φοβερὸν Χίον Ἀλλάτιον, ὅστις ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ πικρότατα λαλεῖ περὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καὶ μετὰ λύσεως καταπολεμεῖ τὰ δόγματα καὶ τοὺς θεσμούς αὐτῆς. Ὡς στήριγμα δὲ κυριώτατον τῶν προσηλυτιστικῶν τούτων ἐνεργειῶν ἐχρησίμευσεν ἀπ' ἀρχῆς καὶ χρησιμεύει μέχρι τῆς σήμερον ἡ μεγάλη ἱεραποστολικὴ εἰσαγγελία προπαγάνδα (de propaganda fide) ἡ κατὰ τὸ 1622 ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ ΙΕ' ἐν Ῥώμῃ ἰδρυθεῖσα, ἥτις πλουτισθεῖσα διὰ πλουσιωτάτων δωρεῶν καὶ τῶν παπῶν καὶ ἄλλων καθολικῶν Κρατῶν διέθετε πάντοτε καὶ διατίθει ἀμύθητα ποσὰ πρὸς ἐπικράτησιν τοῦ παπισμοῦ πανταχοῦ τοῦ κόσμου. Ἡ ἑλληνικὴ ἐκκλησία καὶ μετ' αὐτῆς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εὐρέθησαν τότε, ἦτοι καθ' ἅπαντα τὸν ΙΖ' καὶ ΙΗ' αἰῶνα, ἐν τοῖς ἐσχάτοις κινδύνους καὶ διέτρεξαν τὰς κρίσιμωτάτας τῶν στιγμῶν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου. Ἀφ' ἐνὸς ὁ Τουρκικὸς ζυγὸς βαρύντατος κατὰ τοὺς τότε χρόνους, διότι τὸ Τουρκικὸν ξίφος ἦτο ἀκόμη τότε νικηφόρον ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἐνέπνευε τὸν τρόμον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Εὐρώπην (οἱ Τούρκοι πολιορκοῦντες ἀπειλοῦσι καὶ αὐτὴν τὴν Βιέννην τῷ 1683!) καθιστᾷ τὸν βίον τῶν ἡμετέρων ἐπαχθέστα-

τον καὶ περιάγει ζώην, τιμὴν καὶ περιουσίαν αὐτῶν τελείως εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κατακτητῶν των, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ σμῆνη ταῦτα τῶν δυτικῶν μοναχῶν διεσκορπισμένα ἀνὰ πάσας τὰς ἑλληνικὰς χώρας καὶ ἄφθονα μέσα διαθέτοντα πρὸς διασπορὰν τῶν συνειδήσεων διὰ τῶν σχολείων των καὶ τῶν ψευδοβιβλίων των ἐπωφελοῦμενα τῆς ἀμαθείας τοῦ λαοῦ ἀπειλοῦσι τὴν πίστιν αὐτῶν. Τιμὴ εἰς τοὺς ὀλίγους ἐκείνους ἄνδρας, πατριάρχας, ἀρχιερεῖς, κληρικούς καὶ λοιποὺς λογίους, οἵτινες ἐν ταῖς δειναῖς ἐκείναις περιστάσεσιν ἠγωνίσθησαν κατὰ τῶν παντοίων τούτων ἐχθρῶν τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ἔσωσαν ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐκείνου καὶ τὸν ἑλληνικὸν ἔθνησμον ἡμῶν καὶ τὴν πατροπαράδοτον πίστιν! Τιμὴ ἰδίως εἰς τὸν μέγαν πατριάρχην Κύριλλον Λούκαριν, ὅστις πρὸ πάντων ἀντίστη τότε πρὸς τοὺς Ἰησουίτας καὶ κατώρθωσε νὰ διαλύσῃ τὰς πλεκτάνας αὐτῶν, καὶ νὰ ματαιώσῃ τὰ καταχθόνια αὐτῶν σχέδια, γενόμενος ἐπὶ τέλους θύμα τῶν διωγμῶν καὶ ραδιουργιῶν αὐτῶν!

Οἱ πάπαι τοῦ ΙΘ' αἰῶνος μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἔλαβον τὴν αὐτὴν στάσιν ἀπέναντι τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολῆς, ἣν καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν εἶχον λάβει. Οἱ σχισματικοὶ λαοὶ τῆς ἀνατολῆς ἔπρεπε νὰ προσελκυθῶσιν εἰς τὴν ὑποταγὴν ὑπὸ τὴν Ῥώμην. Αἱ παπικαὶ προσηλυτιστικαὶ ἐνέργειαι ἐν τῇ ἀνατολῇ κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον οὐ μόνον δὲν ἔπαυσαν, ἀλλὰ καὶ ἐπετάθησαν μάλιστα. Ἰδίως ἐν Συρίᾳ ἐγένετο τὸ κέντρον τῶν ἐνεργειῶν τούτων, ὅπου ὁ παπισμὸς κατώρθωσε ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος περὶ τὰς 250 χιλ. κατοίκων ἄλλοτε ὀρθοδόξων νὰ ἐλκύσῃ εἰς τὸν οὐνιτισμόν, διατηρεῖ δὲ ἐν Βηρυττῷ ὁλόκληρον Ἰησουϊτικὸν Πανεπιστήμιον. Συγχρόνως δὲ διὰ τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα καθολικῶν σχολείων τῶν ὑπὸ Ἰησουϊτῶν καὶ ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους διευθυνομένων προσπαθεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ συμπάθειαν πρὸς τὸν καθολικισμόν καὶ ὅπου δυνηθῇ νὰ ἐλκύσῃ εἰς ἑαυτὸν τέκνα τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας. Ἐν Μακεδονίᾳ ἐργάζεται ὁ καθολικὸς προσηλυτισμὸς ἰδίως παρὰ τοῖς Βουλγάροις. Πρὸ πάντων δὲ οἱ δύο τελευταῖοι πάπαι Πῖος ὁ Θ' καὶ ὁ νῦν παπεῦων Λέων ὁ ΙΓ' ἔδειξαν ἰδιαίτερον ζῆλον πρὸς προσέλκυσιν τῶν ὀρθοδόξων εἰς τὴν μετὰ τῆς Ῥώμης ἑνωσιν. Πῖος ὁ Θ' εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς Παπασύντης του (1848) ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς ἀνατολῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ μετὰ τῆς ἀποστροφῆς, μεθ' ἧς πάντοτε ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀκούουσι τὰς τοιαύτας παπικὰς προσκλήσεις. Ὁ τότε πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμος ἀπήντησεν ὡς ἔπρεπε πρὸς τὸν Πῖον, στηλιτεύων τὰς ἀτόπους ἀξιώσεις τῶν παπῶν καὶ τὰς καινοτομίας τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, δι' ὧν αὕτη ἐν τῇ πορξῶν αἰῶνων ἡσχρήμισε καὶ ἡλλόισε τὸν ἀρχικὸν χριστιανισμόν τὸν ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ σωζόμενον. Ὁ Πῖος ἐν τούτοις ἐπέμενε καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιδιώκων τὴν ὑποταγὴν τῶν ἀνατολικῶν, καὶ πρὸς τοῦτο ἐνδίδων εἰς τὰς εἰσηγήσεις τοῦ τυχοδιώκτου Πιτζιπιῦ συνέστησε τὸ 1855 τὴν κληθεῖσαν «χριστιανικὴν ἀνατολικὴν ἑταιρείαν», ἥτις ἀνέλαβε νὰ προπαρασκευάσῃ

τὸ ἔδαφος. Ἡ ἑταιρεία μετ' ὀλίγον διελύθη ἄπρακτος, ὁ δὲ Πιτζιπιός, ὁ κύριος μοχλὸς τῆς κινήσεως ἐκείνης, περιῆλθεν εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν Πῖον. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι Πῖος ὁ Θ' καὶ μικρὸν πρὸ τῆς συγκροτήσεως τῆς Βατικανῆς συνόδου (1870) προσεκάλεσεν ἵνα λάβῃ μέρος εἰς αὐτὴν καὶ τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Σ' μετὰ τῶν ἀνατολικῶν ἐπισκόπων, ἀλλ' οὗτος γνωρίζων ἐκ τῶν προτέρων τὰς παπικὰς ἀξιώσεις ἀπηξίωσε καὶ νὰ λάβῃ καὶ εἰς χεῖράς του τὴν παρὰ τοῦ παπικοῦ ἀπεσταλμένου ἐγγειριζομένην αὐτῷ ἐπιστολὴν τοῦ πάπα. Καὶ ὅμως ἀρξαμένης τῆς Συνόδου ἐσχηματίσθη καὶ ἰδιά ἐπιτροπὴ πρὸς ὑπόδειξιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων πρὸς ἑνωσιν τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς ἐκκλησίας, ἄνευ ἑννοεῖται, ἀποτελέσματος.

Λέων ὁ ΙΓ' λοιπὸν ζητῶν καὶ αὐτὸς νῦν τὴν ὑποταγὴν τῶν ἀνατολικῶν συνεχίζει κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα τὴν παπικὴν παράδοσιν καὶ πράττει ὅ,τι καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ πάπαι ἔπραξαν. Ὁ θερμότερος δὲ ζῆλος, μεθ' οὗ λαλοῦσι σήμερον ἐν Ῥώμῃ περὶ μελετωμένης ὑποταγῆς τῶν ἀνατολικῶν, ἐξηγεῖται ἴσως ἐκ τοῦ ὅτι ὁ παπισμὸς ὑποστάς καιριώτατα τραῦμα ἐν τῇ δύσει ἀπὸ τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασεως μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, αἰσθάνεται εἰπέρ ποτε καὶ ἄλλοτε τὴν ἀνάγκην νὰ εὕρῃ ἄλλαχοῦ νέον ὑποστήριγμ. Ὁ παπισμὸς ἐν τῇ δύσει προσεβλήθη θανάσιμως ὑπὸ τῶν νεωτέρων φιλελευθέρων ιδεῶν. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀποστροφή ἔφθασεν ὡς γνωστὸν ἐν καιρῷ τῆς ἐπανάστασεως παρὰ τῷ ὑπὸ τῶν ιδεῶν τοῦ Βολταίρου καὶ τῶν Ἐγκυκλοπαιδιστῶν ἐμπορουμένῳ γαλλικῷ λαῷ εἰς τοιοῦτον ὀξύτατον σημείον, ὥστε νὰ καταργηθῇ τελείως ὁ χριστιανισμὸς, νὰ κλεισθῶσιν αἱ ἐκκλησίαι καὶ νὰ ἐκδιωχθῇ ὁ κλῆρος ἐξ ἀπάσης τῆς Γαλλίας, μόλις δὲ ὁ Ναπολέων ἀπέδωκε πάλιν εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν τὰ πρῶτα αὐτῆς δικαιώματα ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἐν τούτοις μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἐν Γαλλίᾳ ἐπιβλέπεται ὑπὸ τοῦ κράτους μετὰ ὁμματος δυσπίστου· οἱ Ἰησουῖται καὶ τὰ ἄλλα αὐτοὺς ἀκολουθοῦντα μοναχικὰ τάγματα εἶναι ἐκδεδιωγμένοι ἐκ τῆς χώρας ὡς μὴ θελήσαντες νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τοὺς νέους σχολικοὺς νόμους, τὰ δὲ σχολεῖα τῶν ἐκλείσθησαν. ἡ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσις διεγράφη ἐκ τῶν προγράμμάτων τῶν δημοσίων σχολείων, εἰσῆχθη δὲ καὶ ὁ πολιτικὸς γάμος, ἵνα κατὰ μηδὲνα λόγον ἡ γαλλικὴ κοινωνία καὶ πολιτεία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς παπικῆς ἐκκλησίας. Ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ τοῦ 1872 διὰ τῶν τότε γενομένων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν νόμων εἰσάγεται ὁμοία ἐχθρικὴ κατὰστάσις ἀπέναντι τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας· οἱ Ἰησουῖται οἱ πραιτοριανοὶ οὗτοι τοῦ παπισμοῦ ἐκδιώκονται καὶ ἐντεῦθεν εἰσάγεται ὁ πολιτικὸς γάμος, τὸ δὲ βάπτισμα ἀφίεται ἐλεύθερον, ἄνευ δηλ. πολιτικῶν συνεπειῶν, τὰ δὲ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ κλήρου καὶ τὰ τοῦ διορισμοῦ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα ὀρίζονται οὕτως, ὥστε νὰ μὴ παρὰβλάπτωνται τὰ πολιτικὰ συμφέροντα καὶ δικαιώματα τοῦ κράτους. Ἐντεῦθεν αἱ πρὸς τὸν παπισμόν ἐριδεις τῆς Γερμανικῆς κυβερνήσεως, αἵτινες ἔλαβον

μὲν ὤφρεσιν τινὰ τελευταῖον ἐπὶ Λέοντος ΙΓ' ἕνεκα τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἡπιότητος καὶ διπλωματικῆς ἐπιδεξιότητος μετὰ τὴν πτώσιν μάλιστα τοῦ Βί-
 σμαρκ, δὲν ἐξέλιπον ὁμῶς τελείως, τὸ δὲ καθολικὸν κέντρον ἐν τῷ γερμανικῷ κοινοβουλίῳ ἵσταται πάν-
 τοτε ἀπειλητικὸν ἀπέναντι τῶν γερμανικῶν κυβερ-
 νήσεων ἐν ὀνόματι τῶν καθολικῶν συμφερόντων.
 Ἐν Ἰταλίᾳ ἀπὸ τῆς καταλήψεως τῆς Ρώμης ὑπὸ
 τῶν ἰταλικῶν στρατευμάτων τοῦ Βίκτωρος Ἐμ-
 μανουὴλ τῷ 1870 καὶ τῆς καταργήσεως τῆς κο-
 σμικῆς ἐξουσίας τοῦ πάπα τῆς ἀνακηρύξεως τῆς
 αἰωνίας πόλεως ὡς πρωτεύουσας τῆς μιᾶς Ἰταλίας,
 ἡ ρῆξις μεταξὺ ἰταλικῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ δια-
 μαρτυρομένου παπισμοῦ κατὰ πάντων τούτων τῶν
 γεγονότων ὡς ληστρικῆς καὶ ἀσεβοῦς ἀρπαγῆς ἀνα-
 παλλοτριώτων δῆθεν καὶ νομιμωτάτων καὶ κανονι-
 κωτάτων δικαιωμάτων αὐτοῦ, εἶναι πλήρης καὶ μέ-
 χρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἀδιάλλακτος. Εἰς ὁμοίαν
 σχεδὸν ἐχθρικὴν θέσιν εὐρίσκεται ὁ παπισμὸς νῦν
 καὶ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς χώραις τῆς δυτικῆς Εὐ-
 ρώπης, διότι παραγινώριζον τὴν διαφορὰν τῶν και-
 ρῶν καὶ νομίζων ὅτι ὁ κόσμος ζῇ ἐτι ἐν τῷ μέσῳ
 αἰῶνι, δὲν ἐννοεῖ νὰ σεβασθῇ τὰ δικαιώματα τῶν
 λαῶν καὶ τοὺς νόμους τοὺς θεσπιζομένους ὑπὸ τῶν
 κοινοβουλίων αὐτῶν τῶν ἐκφραζόντων τὴν κυρίαρ-
 χον ἐθνικὴν θέλησιν αὐτῶν, δὲν ἐννοεῖ ἰδίως νὰ ἀνα-
 γινώρῃ τὰς νέας ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας, ἐφ' ὧν
 ἐδράζεται τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν καθεστὸς
 τῶν νεωτέρων λαῶν, τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκευτικῆς
 ἀνοχῆς, τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, τῆς ἐπι-
 στήμης, τοῦ λόγου, τοῦ τύπου, τῆς τελείας ἰσό-
 τητος πάντων ἐνώπιον τῶν νόμων, ἀλλ' ἀξιοὶ παν-
 ταχρὸν νὰ ἐπιβάλῃ τὰ προνόμια τοῦ καθολικισμοῦ
 καὶ νὰ ἔχῃ εἰς χεῖράς του τὴν ἀπεριόριστον καὶ
 ἀνέξελεγχτον ἐκπαίδευσιν τῶν λαῶν καὶ τὴν ἐπι-
 τήρησιν τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως αὐτῶν, ἡ δὲ
 ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις νὰ γίνηται ἄνευ τινὸς ἐπι-
 βλέψεως καὶ ἐξελέγγεως τοῦ κράτους, ὥσει ἡ ἐκκλη-
 σία ἀπετέλει κράτος ἐν κράτει. Ἡ θέσις τοῦ παπι-
 σμοῦ ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ, ὡς βλέπει ἕκαστος, εἶ-
 ναι δυσχερεστάτη καὶ κρισιμωτάτη. Οἱ Ἰησουῖται
 ἐν Ρώμῃ, οἱ κυριώτεροι στήρικται τοῦ παπισμοῦ,
 ἡ δεξιὰ αὐτοῦ χεῖρ καὶ ἡ κυριώτερα στρατιὰ ἡ εἰς
 τὴν διάθεσιν αὐτοῦ προθυμοτάτη, ἐσκέφθησαν πρὸς
 ἐνίσχυσιν τοῦ οὕτως πανταχόθεν κλονιζομένου πα-
 πισμοῦ νὰ περιβάλωσι τὸν πάπαν διὰ τῆς αἵγλης
 τοῦ ἀλανθάστου καὶ κατώρθωσαν τοῦτο διὰ τῆς
 ἐπὶ τέλους μετὰ τὴν ἀντίστασιν μικρᾶς τινος μειο-
 νοφηρίας πειθηνίου δειχθείσης Βατικανῆς συνόδου
 τῷ 1870. Οἱ Ἰησουῖται ἐνόμισαν, ὅτι τοιοῦτοτρό-
 πως αἱ διαταγαὶ ἀπὸ Ρώμης, αἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ
 πλεῖστον ὑπαγορεύονται ὑπ' αὐτῶν, θὰ γίνωνται ἀπο-
 δεκταὶ τοῦ λοιποῦ παρὰ τῶν καθολικῶν λαῶν μετὰ τυ-
 φλοτέρως ὑπακοῆς καὶ οὕτως ὁ παπισμὸς θὰ προσλάβῃ
 μείζονα δύναμιν. Πάντοτε ὁμῶς μένει ἡ θέσις τοῦ
 πάπα πλήρης δυσχερειῶν καὶ κρίσεων καὶ διὰ τοῦτο
 ἴσως θεωρεῖται ἀναγκαστὸν νὰ κερδήσῃ ἀλλαχού,
 ἀφοῦ ἐν τῇ δύσει ἀπώλεσε τὴν ἄλλοτε δύναμιν του.
 Δὲν εἶναι διὰ τοῦτο παράδοξον, ὅτι οἱ ἐν Ρώμῃ
 δεικνύουσιν νῦν πλεῖστον ζῆλον ἢ ἄλλοτε ὑπὲρ

ἐνεργείας πρὸς ἐπέκτασιν τῆς παπικῆς δυνάμεως ἐν
 τῇ ἀνατολῇ, ἢ πρὸς ἔνωσιν τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυ-
 τικῆς ἐκκλησίας, δηλ. ὑποταγὴν τῆς πρώτης ὑπὸ
 τὴν δευτέραν.

Ἐν δύο ἐπομένοις ἄρθροις θὰ ἐξετάσωμεν διὰ τί τὸ
 ὄνειρον τοῦτο τῶν παπῶν μένει πάντοτε ἀπραγμα-
 τοποίητον καὶ διὰ τί οἱ ἀνατολικοὶ λαοὶ ἀπέκρου-
 σαν πάντοτε καὶ ἀποκρούουσι καὶ θὰ ἀποκρούωσιν
 εἰς αἰὶ τὴν παρὰ τῶν παπῶν ζητουμένην ταύτην
 ὑποταγὴν αὐτῶν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν.

Α. ΔΙΟΜΗΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ἡ ΜΙΚΡΑ ΚΟΜΗΣΣΑ¹

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Ε. Δ. ΡΟΪΔΟΥ

Ἡ ἐπιούσα ἦτο προσωρισμένη εἰς μέγα εἰς τὸ δά-
 σος κυνηγέσιον, ὅπου ἐξήτησα τὴν ἄδειαν νὰ μὴ
 ὑπάγῃ, θέλων νὰ χρησιμοποιήσω μίαν ὅλην ἡμέραν
 μοναξίας, ὅπως προαγάγῃ τὴν βραδέως προοδεύου-
 σαν ἱστορικὴν μου ἐκθεσιν περὶ τῶν ἐρεσιῶν τῆς
 Μονῆς. Οἱ κυνηγοὶ συνῆλθον περὶ μεσημβρίαν εἰς
 τὴν αὐλὴν τοῦ πύργου, ἥτις ἀντήχησεν ἐπὶ ὅλον τέ-
 тарτον τῆς ὥρας ἐξ ὑλακῶν καὶ σαλπισμάτων μέ-
 χρι τῆς ἀναχωρήσεως τῆς θορυβώδους ἐκείνης σπεί-
 ρας. Ὁ θόρυβος ἐξέλιπε τότε βαθμυδὸν καὶ ἔμεινα
 τέλος πάντων μόνος καὶ κύριος ἐμαυτοῦ ἐν σιωπῇ
 καὶ ἡσυχίᾳ, ἣν ἡ σπανιότης τῆς τοιαύτης ἀπο-
 λαύσεως καθίστανεν ἐτι γλυκυτέραν.

Κατεγινόμεν ἄπο τινῶν στιγμῶν κύπτων μετὰ
 πολλῆς προθυμίας καὶ ἡδονῆς ἐπὶ γιγαντιαίου εἰς
 φύλλον τόμου, ὅτε ἤκουσα κάλεσμα ἵππου ὑπὸ
 τὴν δεινδροστοιχίαν καὶ εὐθύς ἔπειτα κτύπον πετά-
 λων ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τῆς αὐλῆς. Ὑποθέσας ὅτι
 ὁ θόρυβος οὗτος προήρχετο ἐκ κυνηγοῦ βραδύναντος
 νὰ φθάσῃ εἰς τὴν συνέντευξιν, ἤρχισα νὰ ἀντιγράφω
 ἐκ τοῦ ὀγκώδους τόμου τὰ σχετικὰ τοῖς συνεδρίοις
 τῶν Βενεδεκτίνων χωρία, ὅτε ἐπῆλθε νέα πάλιν καὶ
 πολὺ τῆς πρώτης σοβαρωτέρα διακοπή, κρουομένης
 ἤδη τῆς θύρας τῆς βιβλιοθήκης. «Εἰσέλθετε»,
 ἔκραξα μετὰ τόνου φωνῆς, ὅστις καθίστανε τὴν λέ-
 ξιν ταύτην σχεδὸν ταυτόσημον τῷ «Ἐξέλθετε». Τοῦτο ὁμῶς οὐδόλως ἐκώλυσε τὸν κρούοντα νὰ
 εἰσέλθῃ ἀμέσως. Ἰδὼν πρὸ μικροῦ τὴν κυρίαν Πάλμαν
 ἡγουμένην τῆς κυνηγετικῆς Ἰλῆς, μεγάλως ἐξεπλά-
 γην βλέπων αἵφνης αὐτὴν ἐνώπιον ἐμοῦ, ἀσκεπῇ
 τὴν κεφαλὴν, τὴν κόμην ἀναδεμένην πρὸς τὰ ὀπίσω,
 κρατοῦσαν μαστίγιον εἰς τὴν δεξιάν καὶ τὴν ἄκραν
 τῆς μακρᾶς αὐτῆς ἱππευτικῆς ἐσθῆτος διὰ τῆς εὐω-
 νύμου. Ἡ ὁρμὴ τοῦ δρόμου ἐραίνετο καταστήσασα
 ἐτι ζωηροτέραν τὴν ἐκφρασιν τοῦ προσώπου καὶ τοῦ
 βλέμματος αὐτῆς τὴν οἰζύτητα, ἀλλ' ἡ φωνὴ τῆς
 ἐραίνετο ὀλιγώτερον τοῦ σιγήθους εὐσταθῆς, ὅτε με
 εἶπεν, ἅμα εἰσελθούσα — Συγχωρήσατε με τὴν ἐνό-
 χλησιν . . . ἡ κυρία Μαλουὲ δὲν εἶναι ἐδῶ ;